

Kort verslag uitvoering project – Kennisoverdracht naar het Publiek

Ontsluiting Romeinse vondsten Spijk, de Loowaard

Wil Kuijpers

Dankzij de in december toegekende subsidie kon het project rond de publieksgerichte ontsluiting van Romeinse vondsten uit Spijk, de Loowaard en omliggende vindplaatsen verder worden verdiept. Doel was om archeologische kennis, voortgekomen uit jarenlang burgeronderzoek in samenwerking met professionals, toegankelijk te maken voor een breed publiek in Nederland en aangrenzend Duitsland.

Onderzoek en verdieping

In de projectperiode is intensief gewerkt aan de bestudering en documentatie van Romeinse vondsten uit Spijk, in samenhang met materiaal uit de Loowaard en andere locaties langs de Neder-Germaanse Limes. De subsidie bood ruimte voor nadere analyse, vergelijking met bestaande onderzoeksgegevens en overleg met materiaalspecialisten en archeologen.

Hierdoor konden verschillende vondstcategorieën - waaronder militaire uitrusting, gebruiksvoorwerpen en visserij-gerelateerde objecten - scherper worden geïnterpreteerd. Dit leverde nieuwe inzichten op in de Romeinse aanwezigheid in het rivierengebied en in het strategisch en economisch belang van dit landschap binnen het Limesgebied.

Publieksgerichte kennisoverdracht

Een belangrijk onderdeel van het project bestond uit actieve kennisoverdracht. In de verslagperiode zijn meerdere lezingen en presentaties verzorgd voor uiteenlopende doelgroepen, waaronder lokale historische verenigingen, museumpubliek, detectoramateurs, studenten archeologie en geïnteresseerde inwoners uit de regio. Deze bijeenkomsten waren laagdrempelig en in de regel kosteloos toegankelijk.

Actueel voorbeeld

Daarnaast zijn onderzoeksresultaten vertaald naar publieksgerichte publicaties. Een actueel voorbeeld hiervan is de ontwikkeling rond de Romeinse vindplaats bij Heteren. Na een eerste lokale publicatie (nov. 2025) over deze locatie kwamen nieuwe vondsten uit een particuliere collectie naar boven. Ik heb de vondsten beschreven en gefotografeerd bij de vinder thuis en op zijn eigen PAN-pagina gepubliceerd. Deze nieuwe vondsten waren de aanleiding tot een verdiepend artikel geschreven met begeleiding van archeologe Stefanie Hoss van PAN. Vervolgens verscheen een tweede vervolgstuk in het lokale blad 'De Peperbus', waarmee het onderzoek opnieuw onder de aandacht werd gebracht van een regionaal publiek. De resultaten bereikten daarna een nog breder lezerspubliek via een publicatie in De Gelderlander.

Als vervolg hierop wordt een lokale publiekslezing over het castellum en de vondsten bij Heteren voorbereid, gericht op lokale detectorzoekers, amateurarcheologen en belangstellenden uit Heteren. Hiermee wordt het voortschrijdende onderzoek niet alleen via drukwerk maar ook rechtstreeks in dialoog met het publiek gedeeld. Deze opeenvolging van publicaties en presentaties laat zien hoe nieuwe archeologische inzichten stapsgewijs en toegankelijk worden teruggekoppeld naar de samenleving.

Ook in andere artikelen en bijdragen is specialistische kennis vertaald naar begrijpelijke en rijk geïllustreerde publicaties voor een breed publiek. Daarbij was structureel aandacht voor verantwoord omgaan met archeologische vondsten en het belang van registratie via PAN (Portable Antiquities of the Netherlands).

Samenwerking en netwerk

Het project werd uitgevoerd in nauwe samenwerking met professionele archeologen, musea en erfgoedorganisaties. Overleg met specialisten op het gebied van Romeinse archeologie, materiaalkennis en landschapsarcheologie zorgde voor wetenschappelijke borging. Daarnaast werd samengewerkt met netwerken zoals PAN, AWN en het Romeinennetwerk Gelderland. Contacten met Duitse partners, onder meer in Rindern, plaatsten de vondsten uit Spijk in een grensoverschrijdende context en benadrukten het gedeelde karakter van het Romeinse erfgoed in deze regio.

Bereik en impact

De activiteiten hebben bijgedragen aan een grotere bekendheid van de Romeinse geschiedenis van Spijk, de Loowaard en Heteren. Lezingen trokken zowel leken als inhoudelijk geïnteresseerden, terwijl publicaties in lokale en regionale media zorgden voor verdere verspreiding van de kennis.

Conclusie

De subsidie maakte het mogelijk om onderzoek en publieksvoorlichting te versterken en nieuwe

inzichten breed te delen via lezingen, publicaties en samenwerking met erfgoedinstellingen. Daarmee is een duurzame bijdrage geleverd aan de zichtbaarheid en waardering van het Romeinse verleden in deze regio en langs de Limes.

Link naar recent artikel over Heteren:

https://www.academia.edu/44339742/Een_Romeins_castellum_bij_Heteren_Een_herziene_materiaalstudie_en_interpretatie_van_baggervondsten_uit_Heteren_Steenoord

Link naar recent artikel in de Gelderlander:

<https://www.gelderlander.nl/overbetuwe/romeins-fort-bij-heteren-duikt-op-uit-baggergat-elke-vondst-telt~a0721a040/>

Abeeldingen:

De foto van de baggerlocatie is gemaakt door: Dekker Groep

De tekening is gemaakt door: Academia.edu.

De opgravingsfoto is gemaakt door: RAAP

De tijdschriftafbeelding is gemaakt door mijzelf.

